ARCHEOLOGIE HOUTEN

JAARVERSLAG 2016

Archeologische Werkgroep 'Leen de Keijzer' Houten

(Aangesloten bij de Historische Kring tussen Rijn en Lek en de AWN afdeling 12)

De afgelopen periode was voor onze archeologische werkgroep, aangesloten bij de jubilerende Historische Kring tussen Rijn en Lek (50 jaar!), opnieuw een bedrijvig en ook succesvol jaar. Het aantal archeologische veldwaarnemingen in onze gemeente was slechts beperkt. Daarentegen brachten we een fraaie expositie, gewijd aan historische wand- en vloertegels. Voorts kostte de voorbereiding van de expositie, gewijd aan het 50-jarig jubileum van onze werkgroep, veel inspanning en tijd, maar het resultaat mag er wezen!

We hebben opnieuw veel werk besteed aan educatieve archeologische presentaties aan het basis- en voor het eerst ook het voortgezet onderwijs in Houten. De archeologische werkgroep omvat thans 17 wekelijks actieve leden en een 6-tal leden, die door omstandigheden (tijdelijk) minder actief zijn. Met elkaar hebben we in 2016 zo'n 4900 uur aan allerlei vormen van archeologisch werk verzet.

Opnieuw hebben wij energie gestopt in het vergroten van onze bekendheid in de gemeente Houten. Op vele manieren hebben we de aandacht gevestigd op onze archeologische activiteiten en de presentatie ervan. Het volgende overzicht getuigt ervan.

Veldwaarnemingen

In opdracht van de lokale overheid heeft onze werkgroep gezorgd voor archeologische begeleiding van de bouwactiviteiten in het archeologisch interessante gebied van de Steenen Poort. We zagen sporen uit de Romeinse tijd en de middeleeuwen.
De werkgroep heeft een archeologische waarneming gedaan op een terrein aan de Schoolstraat in Houten, achter de voormalige slagerij aan de Loerikseweg. Wij hebben daar een gedempte watergang aangetoond. Maar wij hebben geen overtuigend bewijs kunnen leveren dat die wetering het restant was van een natuurlijke geul, onderdeel van het rivierstelsel dat nog actief was in de Romeinse tijd. De opgraving leverde onder andere keramiek op uit de 17e en 18e eeuw.

Foto's van de archeologische waarneming aan de Schoolstraat

Voor zover afgerond hebben wij over deze archeologische waarnemingen korte rapportages en adviezen opgesteld, bestemd voor de gemeente Houten.

Museum

In het afgelopen jaar brachten wij de expositie "Tegels spreken", gewijd aan historische wand-, vloer- en haardtegels. Aanleiding was de vondst van historische tegels in het rijksmonument Landlust te Schalkwijk. De tentoonstelling gaf ons gelegenheid om de eeuwenoude geschiedenis van de Utrechtse tegelbakkerijen te beschrijven. De expositie trok 724 bezoekers. Twee keer organiseerden wij een workshop, waarbij bezoekers historische wandtegels uit eigen bezit mochten laten determineren en taxeren. Er was ook een demonstratie van het op ambachtelijke wijze beschilderen van wandtegels.
De voorbereiding van de huidige tentoonstelling, gewijd aan het 50-jarig jubileum van onze archeologische werkgroep nam intussen veel tijd in beslag. Maar op 20 november was het zo ver: wethouder Van Dalen kwam de expositie "Met de poten in de modder, 50 jaar gaven in de achtertuin van Houten " feestelijk openen. De festiviteiten werden opgeluisterd door het muzikale duoTarantella, dat oude volksmuziek ten gehore bracht op bijzondere instrumenten.
Het museum is het hele jaar gedurende twee dagdelen per week geopend, en wel op de dinsdagen en de zaterdagen.

Publicaties

Wij hebben een nieuwe publicatie in voorbereiding, gewijd aan het al eerder door ons verrichte archeologische onderzoek aan de Beusichemseweg te Houten.
Voorts heeft de werkgroep een rapportage over een archeologische activiteit aan de Zuwedijk in Schalkwijk gemaakt. De vondsten, uit diverse tijdperken, zijn deels afgevoerd naar het provinciale depot Utrecht en voor het overige opgenomen in onze referentiecollectie en beschikbaar voor het basisonderwijs.
Leden van onze werkgroep publiceerden twee hoofdartikelen in het tijdschrift van de Historische Kring en een groot artikel in Westerheem, het tijdschrift van de AWN, koepel van vrijwilligers in de archeologie.

Determineren van tegels

De genodigden bij de opening van de expositie 'Met de poten in de modder'. Inzet: Duo Tarantella

Bert van der Houwen vertelt over 50 jaar graven in Houten

Over de beide exposities, gewijd aan historische tegels en ons jubileum, hebben wij fraai uitgevoerde museumgidsen uitgebracht.

Rinke Vos legt uit hoe je interactief archeologische waarnemingen kunt bekijken

Voordrachten en presentaties

Leden van onze werkgroep verzorgden voordrachten en presentaties over archeologische en historische onderwerpen aan lokale organisaties, zoals: de Probusclub Houten, Rotary Castellum, enkele bewonersgroepen en de Houtense Zomerschool.

Informatie- en communicatietechnologie (ict)

Leden van onze werkgroep hebben onze website www.archeologiehouten.nl up-to-date gehouden en verder uitgebouwd. Het doorgeven van actueel nieuws en activiteiten van onze werkgroep via Facebook en Twitter blijkt functioneel, gelet op de vele reacties.
We hebben het afgelopen jaar verdere stappen gemaakt op het gebied van automatisering, digitalisering van gegevensbeheer en nieuwe media. De werkgroep presenteerde een interactieve fiets- en wandelroute langs archeologisch bijzondere plekken in onze streek. Voorts bieden we bezoekers van onze archeologiezolder de mogelijkheid om interactief archeologische waarnemingen in de woonomgeving te bekijken. Het jubileumkado van de gemeente Houten hebben we besteed aan de verdere ontwikkeling van digitale presentaties.

Educatie

Educatie is in toenemende mate een belangrijk onderwerp voor de werkgroep. Wij organiseerden in de schoolvakanties workshops op de archeologiezolder, voor kinderen van 8 tot 12 jaar. De belangstelling was groot.
Voorts participeerden wij in het succesvolle project “Langs de Limes” van de provinciale instantie Kunst Centraal en verzorgden wij gastlessen in een 12-tal basisscholen in de gemeente Houten. Wij ontvingen op onze archeologiezolder een aantal groepen van het Houtense basisonderwijs. Voor het eerst verzorgden we een presentatie over de prehistorie aan leerlingen van het College De Heemlanden.
Onze leskisten over de Romeinse tijd en de Middeleeuwen vonden gretig aftrek. Beide leskisten zijn beschikbaar voor alle basisscholen in onze gemeente.
Aan kinderen van de naschoolse

Leerlingen van het College De Heemlanden krijgen uitleg van Joop van Herwijnen

Aardewerk uit onze museale collectie

Activiteitenmarkt op Het Rond

opvang hebben wij opnieuw enkele workshops gegeven over archeologie en verhalen verteld over het verre verleden van Houten.

Manifestaties

De werkgroep was wederom actief in Houten op de Open Monumentendag en de jaarlijkse Activiteitenmarkt.

Mediacontacten

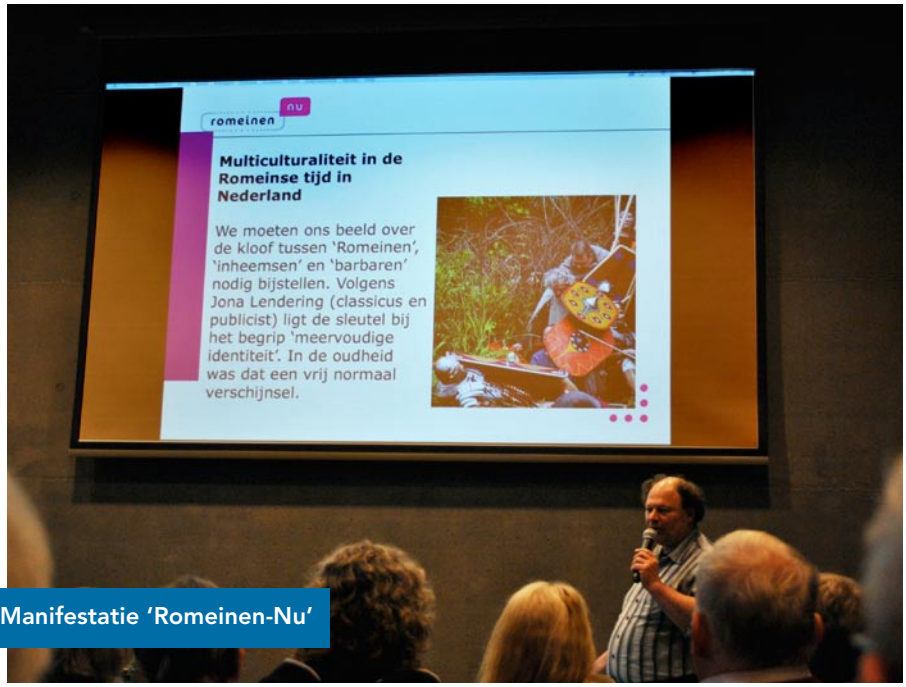
Bij diverse gelegenheden waren lokale pers en radio aanwezig om reportages te maken over onze activiteiten in het veld en op onze archeologiezolder. Met name bij onze Jubileumexpositie mochten we vertegenwoordigers van de pers ontvangen. We werkten daarbij onder meer samen met Omroep Houten.

Contacten met de gemeente Houten

De subsidieovereenkomst met de gemeente Houten is ook in 2016 op het gebruikelijke niveau voortgezet. Onze werkgroep verricht als tegenprestatie voor de gemeentelijke subsidie een aantal activiteiten, zoals:

- het uitvoeren van archeologisch onderzoek in de gemeente Houten
- het presenteren van museale collecties op de archeologiezolder
- het leveren van diensten aan onderwijs en instellingen in de gemeente Houten.

Periodiek is er overleg met de wethouder en we onderhouden intensieve contacten met de gemeentelijke archeoloog.

Manifestatie 'Romeinen-Nu'

Overige activiteiten

Werkgroepleden deden mee aan activiteiten, gecoördineerd door de Vereniging van vrijwilligers in de archeologie AWN, afdeling Utrecht:

- archeologisch onderzoek op het Domplein te Utrecht
- veldwerk op het terrein van het UMC
- archeologisch graafkamp in Haltern, Duitsland
- vakcursussen van de AWN en determinatie van vondsten uit de regio.

We waren aanwezig op het Romeinensymposium van de Vrije Universiteit Amsterdam, op de Provinciale Contactdag in Spakenburg/Bunschoten en op de manifestatie 'Romeinen-Nu' op fort Vechten.

Pieter Frederiks,
Archeologische Werkgroep 'Leen de Keijzer'/Stichting Archeologie Houten

Januari 2017